

Sygnatura akt I C 648/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

O., dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Obornikach I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy Tomasz Vogt-Kostecki

Protokolant: Elżbieta Bieliniś

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2019 r. w Obornikach

sprawy z powództwa B. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powódki kosztami postępowania.

Asesor sądowy Tomasz Vogt-Kostecki

UZASADNIENIE

Pozwem opatrzonym datą 16-05-2019 r. powódka B. R. wniosła o: 1) wykreślenie z księgi wieczystej numer (...)/3 z działu IV hipoteki przymusowej zwykłej na kwotę 100 541, 98 zł, w wpisanej na należącej do powódki udziale na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., ze względu na przedawnienie roszczenia; 2) zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 19-08-2019 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Obornikach zwolnił powódkę od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na pozew pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na terminach posiedzenia wyznaczonych na rozprawę strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska, a pełnomocnik, który do sprawy przystąpił w piśmie procesowym podtrzymał dotychczasowe stanowisko powódki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódce przysługuje udział nr 3 w wysokości 4/6 części w prawie własności nieruchomości dla której Sąd Rejonowy w Obornikach prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W dziale IV przedmiotowej księgi wieczystej pod numerem (...) figuruje wpis hipoteki przymusowej zwykłej na rzecz pozwanego na sumę 101 541, 98 zł na udziale w wysokości 2/3 części należącym do powódki. Przedmiotowa hipoteka zabezpiecza: 1) wierzytelności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne za okres: 06/2001, 10/2001 – (...), (...), (...), (...), (...), 2) wierzytelności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres: 11/2001 – 05/2004, (...), (...), 3) wierzytelności z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i Fundusz

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres: 10/2001 – 05/2004, (...), (...), (...) 4) wierzytelności z tytułu kosztów upomnienia.

Podstawę wpisu stanowią: 1) tytuł wykonawczy nr H 32/2008 r. wystawiony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26-05-2008 r., 2) tytuł wykonawczy nr H 33/2008 r. wystawiony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26-05-2008 r., 3) tytuł wykonawczy nr H 34/2008 r. wystawiony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26-05-2008 r.

okoliczności bezsporne, a nadto dowody: wydruk z elektronicznej księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Obornikach o nr (...), dokumenty znajdujące się w aktach księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Obornikach o nr (...)

Powyższy stan faktyczny był niesporny między stronami. Nadto powyższy stan faktyczny wynikał z dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Obornikach o nr (...). Ich wiarygodność i moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Stosownie do treści przepisu art. 10 ustawy z dnia 6-07-1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. Nr 19, poz. 147 ze zm.; dalej: UKWH) w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo **jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia** lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności.

Powódka wywodziła swoje roszczenia o wykreślenie opisanej wyżej hipoteki z działu IV przedmiotowej księgi wieczystej z faktu, iż wierzytelności zabezpieczone przedmiotową hipoteką uległy przedawnieniu. Powódka powołała się na przepis art. 100 UKWH, który stanowi, iż w razie wygaśnięcia hipoteki wierzyciel obowiązany jest dokonać wszelkich czynności umożliwiających wykreślenie hipoteki z księgi wieczystej, jednocześnie wskazując, że pozwany takich czynności nie podjął z uwagi na to, że co prawda przyznał, iż należności zabezpieczone hipoteką uległy przedawnieniu, lecz są zabezpieczone wpisem hipoteki, a tym samym nadal wymagalne. Wskazała, że w jej ocenie nie jest możliwe egzekwowanie przedawnionych należności z tytułu zabezpieczenia wierzytelności na hipotece powódki. Powódka powołała się przy tym na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8-10-2013 r. (w sprawie o sygnaturze SK 40/12), w którym to Trybunał Konstytucyjny orzekł w sprawie konstytucyjności przepisu art. 70 § 8 Ordynacji podatkowej. W orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny uznał za niekonstytucyjny przepis umożliwiający egzekwowanie przedawnionych wierzytelności z tytułu należności podatkowych, a zabezpieczonych hipoteką. Z powyższego powódka wywiodła, że skoro za niekonstytucyjne uznane zostały przepisy umożliwiające egzekwowanie przedawnionych wierzytelności z tytułu należności podatkowych, a zabezpieczonych hipoteką, to tym samym niekonstytucyjny jest również przepis art. 24 ust. 5 ustawy z dnia 13-10-1998 r. (Dz. U. nr 137 poz. 887 ze zm.; dalej (...)), który stanowi, iż nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia. Zdaniem powódki jeśli tylko upłynął termin przedawnienia danego zobowiązania, to mimo, iż zostało ono zabezpieczone hipoteką, należy uznać, że uległo przedawnieniu, co otwiera drogę do wykreślenia nieistniejącego zobowiązania zabezpieczonego hipoteką. Skoro zatem należności ZUS zabezpieczone hipoteką nie istnieją (wygasły) to powoduje to z mocy prawa wygaśnięcie hipoteki.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd Rejonowy nie podziela poglądu powódki, iż z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, które przesądziło o niekonstytucyjności przepisu Ordynacji podatkowej umożliwiającego egzekwowanie przedawnionych wierzytelności z tytułu należności podatkowych, a zabezpieczonych hipoteką można wyprowadzić wniosek, iż niekonstytucyjny jest również (cytowany wyżej) przepis art. 24 ust. 5 USOS. Zauważyć należy, iż przepis art. 24 ust. 5 USOS nie reguluje materii odnoszącej się do należności podatkowych, a reguluje materię odnoszącą się do składek na ubezpieczenie społeczne. W konsekwencji - w ocenie Sądu – brak jest podstaw

do przyjęcia by wyrok Trybunału Konstytucyjnego obejmował również przepis art. 24 ust. 5 USOS. Przeciwnie przez wiele lat obowiązywania przepisu art. 24 ust. 5 USOS konstytucyjność tego przepisu nie była przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego. Nie można zatem podzielić zapatrywania powódki, iż zbędne było badanie przez Trybunał Konstytucyjny konstytucyjności przepisu art. 24 ust. 5 USOS, skoro Trybunał w podobnej materii już rozstrzygał. Inny jest bowiem zakres zastosowania przepisu badanego przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 8-10-2013 r. (w sprawie o sygnaturze SK 40/12) czyli przepisu art. 70 § 6 Ordynacji podatkowej, a inny przepisu art. art. 24 ust. 5 USOS. W dalszej kolejności wskazać należy, iż w obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej systemie prawnym ustawa korzysta z domniemania konstytucyjności, a jedynym organem władnym o rozstrzyganiu zgodności przepisów ustawy z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej jest Trybunał Konstytucyjny. Skoro konstytucyjność przepisu art. 24 ust. 5 USOS nie została do tej pory skutecznie zakwestionowana, to przepis ten w dalszym ciągu korzysta z domniemania konstytucyjności, a wypływające z niego normy postępowania są częścią obowiązującego w Polsce systemu prawnego. Sądowi znane są poglądy przedstawicieli doktryny, iż: „W wyroku z 8 października 2013 r., SK 40/2012, LexisNexis nr (...), Dz. U. z 2013 r., poz. 1313, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP jest art. 70 § 6 o.p. w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2002 r. Zakwestionowany przez TK przepis był poprzednikiem aktualnie obowiązującego art. 70 § 8 o.p. W związku z tym występują poważne podstawy, aby twierdzić, że powołany przepis jest sprzeczny z przepisami Konstytucji RP. Niezgodność ta dotyczy również art. 24 ust. 5 u.s.u.s. Por. np. W. B., K. M., (...)..., s. 44” (por. Tomasz Czech, Komentarz do art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, Lex).

Sąd Rejonowy ze względów wskazanych wyżej cytowanego wyżej stanowiska doktryny jednak nie podziela. W ocenie Sądu Rejonowego przepis art. 24 ust. 5 USOS jest przepisem obowiązującym i mającym zastosowanie w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze, iż zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust. 5 USOS: **nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką** lub zastawem, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia, należności zabezpieczone przedmiotową hipoteką (stanowiące należności o których mowa w przepisie art. 24 ust. 5 USOS) nie uległy przedawnieniu, ani nie wygasły. W konsekwencji należy przyjąć, iż wpis hipoteki o której mowa w pozwie w dziale IV księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Obornikach o nr (...) nie jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym. Powyższe implikowało oddalenie powództwo, o czym orzeczono w pkt 1. wyroku na podstawie wyżej powołanych przepisów.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. W ocenie Sąd zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, aby powódki w ogóle nie obciążać kosztami. Powódki prowadzi rodzinę zastępczą i dysponuje bardzo skromnymi dochodami, które wystarczają tylko na zaspokojenie potrzeb w podstawowym zakresie. Jej sytuacja majątkowa i rodzinna jest zatem trudno co uzasadnia odstąpienie od obciążania kosztami w całości, o czym orzeczono w pkt. 2 wyroku.

Asesor sądowy Tomasz Vogt-Kostecki